

The Abstract of

Regional Meeting of International Institute for Central Asian Studies (IICAS) and International Conference of the Silk Road

By:

Dr. M. T. Imanpour

Ferdowsi University of Mashhad, Faculty of Letters & Humanities
October 15 and 16, 2016 Mashhad, IRAN

International Institute for
Central Asian Studies

Center for International Education
and Research of Foreign Affairs

Center for Socio Cultural
studies of Central Asia

مرکز پژوهش‌های آسیای میانه
انستیتوت بین‌المللی برای
مطالعات آسیای میانه
International Institute for
Central Asian Studies

فردوسی مشهد
Ferdowsi University of Mashhad

مرکز بین‌المللی
آموزش و پژوهش در
امور خارج
Center for International
Education and Research of
Foreign Affairs

مرکز بین‌المللی برای
مطالعات آسیای میانه
International Institute for
Central Asian Studies

مرکز آموزش و پژوهش
در امور خارج
Center for International
Education and Research of
Foreign Affairs

مرکز بین‌المللی برای
مطالعات آسیای میانه
International Institute for
Central Asian Studies

دانشگاه فردوسی مشهد
Ferdowsi University of
Mashhad

چکیده مقالات

نشست منطقه‌ای موسسه بین‌المللی مطالعات آسیای مرکزی (ایکاس) و همایش بین‌المللی جاده ابریشم

به کوشش:

دکتر محمد تقی ایمان پور

دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی دکتر شریعتی
۲۴ و ۲۵ مهرماه ۱۳۹۵

موسسه بین‌المللی مطالعات
آسیای مرکزی IICAS

مرکز آموزش و پژوهش‌های بین‌المللی
وزارت امور خارجه

مرکز پژوهش‌های فرهنگی-اجتماعی
آسیای مرکزی (دانشگاه فردوسی مشهد)

مرکز پژوهش‌های حوزه اسلامی
شهر مشهد
Research Center of Mashhad
Islamic City University

شهرداری مشهد
Municipality of Mashhad

مركز بین‌المللی
مشهد
Mashhad International
Conference Center

مجلس شورای اسلامی
Islamic Consultative Assembly

وزارت امور خارجه
Ministry of Foreign Affairs

مرکز پژوهش‌های فرهنگی-اجتماعی
فردوسی مشهد
Center for Studies in Cultural
Studies of Ferdowsi U. of
Mashhad

دانشگاه فردوسی مشهد
Ferdowsi University of
Mashhad

برگزار کننده همایش:

مرکز پژوهش‌های فرهنگی - اجتماعی آسیای مرکزی (دانشگاه فردوسی مشهد)

حامیان همایش:

دانشگاه فردوسی مشهد

مرکز آموزش و پژوهش‌های بین المللی وزارت امور خارجه

موسسه بین المللی مطالعات آسیای مرکزی (IICAS)

مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد

شهرداری مشهد

رئیس همایش: دکتر محمد جعفر یاحقی (استاد دانشگاه فردوسی مشهد)

دبیر علمی همایش: دکتر محمد تقی ایمان‌پور (استاد دانشگاه فردوسی مشهد)

دبیر اجرایی همایش: دکتر سید هادی زرقانی (دانشیار دانشگاه فردوسی مشهد)

اعضاء کمیته علمی و اجرایی

دکتر محمد تقی ایمان‌پور (استاد گروه تاریخ، دانشگاه فردوسی مشهد)

دکتر هادی اعظمی (دانشیار گروه جغرافیا، دانشگاه فردوسی مشهد)

دکتر محمد تقوی (دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه فردوسی مشهد)

دکتر محسن خلیلی (استاد گروه علوم سیاسی، دانشگاه فردوسی مشهد)

دکتر هادی زرقانی (دانشیار گروه جغرافیا، دانشگاه فردوسی مشهد)

دکتر جواد عباسی (دانشیار گروه تاریخ، دانشگاه فردوسی مشهد)

دکتر محمد جعفر یاحقی (استاد گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه فردوسی مشهد)

ویو استاران علمی:

دکتر جواد عباسی (دانشیار گروه تاریخ، دانشگاه فردوسی مشهد)

دکتر پدram جم (استادیار گروه تاریخ، دانشگاه فردوسی مشهد)

امور فنی و چاپ: اسفندیار محرابی

دبیر خانه همایش:

علی باغدار دلگشا، فاطمه رسولی یا همکاری احسان علیزاده و علیرضا رضائی

نشانی: خراسان رضوی، مشهد، دانشگاه فردوسی مشهد، مرکز پژوهش‌های فرهنگی - اجتماعی آسیای مرکزی

پست الکترونیکی: carc@ferdowsi.um.ac.ir

- ۲۰..... جاده ابریشم، زبان سغدی و قصه‌های شرقی - غربی.....
محمد تقوی
- ۲۱..... راه ابریشم و گنج‌های شهرهای باستانی افغانستان.....
حلیم تنویر
- ۲۲..... ژئوپلیتیک گردشگری رویکردی نو به بازیابی راه ابریشم (با تاکید بر نقش ایران).....
محسن جان پرور - فاطمه رسولی
- ۲۳..... روابط میان اخترشناسان پارسی و چینی در دوران امپراتوری مغول‌ها.....
عطا ا. جلایر
- ۲۴..... طرح میراث نوشتاری ایرانی ماوراءالنهر.....
محسن جعفری مذهب
- ۲۵..... نقش جاده ابریشم در تعاملات علمی - فرهنگی و تمدنی کشورها.....
محمدجعفر چمنکار - زهرا قلی‌زاده
- ۲۶..... تکاپوی تجاری علما و صوفیان خراسان در مسیر جاده ابریشم طی سده‌های میانه.....
مجتبی خلیفه
- ۲۷..... هشدارهای نهفته در نشانه‌های چندگانه‌ی راه جدید ابریشم.....
محسن خلیلی
- ۲۸..... یک راه چند راهبرد، تحلیل اهداف و منافع بازیگران در احیای راه ابریشم.....
سید هادی زرقانی - منصوره اسکندران
- ۲۹..... مناسبات کهن ایران و کره در راه ابریشم براساس حماسه ایرانی کوش نامه.....
لی هی سو
- ۳۰..... ترک‌ها، مذهب، فرهنگ و کشورداری در امتداد تاریخ جاده ابریشم.....
مصطفی سوپکوت

هشدارهای نهفته در نشانه‌های چندگانه‌ی راه جدید ابریشم

محسن خلیلی

استاد علوم سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد
kalilim@um.ac.ir

چکیده:

راه ابریشم (چه یک سازه‌ی مفهومی و البته غیرتاریخی باشد و چه یک واقعیت تاریخی باستانی) چین را به سرزمین‌های باختر، پیوند می‌داده و در روزگاران گذشته، از راهرو یک شبکه‌ی بسیار گسترده‌ی بازرگانی، شرق را به مرکز و جنوب و غرب آسیا متصل می‌نموده است. این راه، به معنای دقیق واژه، کالبد جسمانی نداشته و هرچه هست عبارت از سازه‌ای مفهومی و پسینی است که به کار بازشناسی کناکش‌های گوناگونی که سراسر مسیر یک جاده‌ی خیالی را به هم دیگر، نزدیک می‌ساخته است، می‌آید؛ عرصه‌راهی پهناور برای به هم نزدیک‌سازی فرهنگی سرزمین‌های یک شاهراه، از کریدور بازرگانی. اکنون مقوله‌ی پرسروصدای راه جدید ابریشم، حکایت‌کننده‌ی بازسازی یک شاهراه باستانی در روزگار جهانی شده است. پیوند چین با آسیای مرکزی و سپس با اروپا، به درستی پروژه‌ی تسخیر جهان نام گرفته است؛ زیرا، ابتکار چینی «یک جاده، یک کمربند»، پروژه‌ای غول‌آسا است که ۶۰ کشور جهان را دربر گرفته است. پیوند حلقه‌ی اقتصادی خاورزمین با حلقه‌ی اقتصادی اروپای پیشرفته، می‌تواند درازترین جاده‌ی استراتژیک جهان را بسازد. اما، این بازسازی طولانی‌ترین راه، نهان‌مایه‌هایی دارد که در حال آشکارشدن است. بی‌گمان، از آن‌جا که جاده، یک مسیر است برای رفتن هدف‌مند از مکانی به مکان دیگر، نشانه‌هایی دارد که پیمودن راه را برای روتدگان، شناختنی و ساده می‌کند. نگارنده‌ی نوشتار، با وام‌ستانی نوآورانه از تابلوها و نشانه‌های شش‌گانه‌ی راهنمایی و رانندگی (هشداردهنده، بازدارنده، حکم‌کننده، آگاهی‌دهنده، راهنمایی‌کننده، تکمیل‌کننده) کوشش می‌کند تا با بهره‌گیری از سازه‌ی مفهومی سیاست خارجی به این پرسش پاسخ دهد که کارویژه‌های چشم به‌راه از راه جدید ابریشم، دربردارنده‌ی کدام‌یک از دو عنصر زنجیر و کمند برای ایران است. زیرا، چنین گمانی هم می‌شود داشت که ذوق‌زدگی نخستین ایرانیان، درباره‌ی دوباره‌سازی راه ابریشم، اندکی شتاب‌زده باشد و پهلوه‌پهلوی خیال زُند. کارویژه‌های راه نوین ابریشم، بیش از آن‌چه، کمند ایرانیان به گرد چینان و دیگر هم‌آوردان منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای باشد، ایران با پندار و کردار کنونی را در زنجیر برتری جویی‌های دیگران (به‌ویژه، چینی‌های باورمند به سربر آوردن مسالمت‌آمیز Peaceful Rise) می‌افکند؛ چینی‌هایی که از دوران کهن، به میانه‌ی جهان و جهان میانه، عقیده‌مند بوده‌اند.

واژه‌های کلیدی: جاده‌ی ابریشم، جاده‌ی جدید ابریشم، چین، ایران، سیاست خارجی